

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и УКАЗ

Адыгэ Республикэм
икъэралыгъо щытхуцлэхэр
афэгъэшъошэгъэнхэм
ехылагъ

Адыгэ Республикэм ыпашхъэ гъэхъгъэ ин дэдэхэр зэрэщырилэхэм ыкӀи илъэсыбэ хуыгъу лӀф зеришлэрэм апае медалэу «Адыгеим и Щытхуцлэхэр» зыфилорэр Сирченко Александр Александр ыкӀом — зекӀонимкӀэ Федеральнэ агентствэм зекӀоним ищынэгъончъагъэкӀэ ыкӀи къэралыгъо проектхэмкӀэ и ГъэlorышлӀпӀэ ипашцэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Хэбзэгъуцугъэм игъэпытэнкӀэ гъэхъгъэу илэхэм апае щытхуцлэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист» зыфилорэр Бузэрэ Игорь Алик ыкӀом — Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Контрольнэ гъэlorышлӀпӀэ ипашцэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Псауныгъэм икӀэухъумэнкӀэ гъэхъгъэу илэхэм апае щытхуцлэу «Адыгэ Республикэм псауныгъэм икӀэухъумэнкӀэ изаслуженнэ лӀфышӀ» зыфилорэр Хъатх Симэ Сэфэрбий ыпхъум — Адыгэ Республикэм псауныгъэм икӀэухъумэнкӀэ икӀэралыгъо бюджет учреждениеу «К.М. Батмэным ыцӀэкӀэ щыт гупчэ сымэджэщэу Адыгэкъалэ дэтыр» зыфилорэм иврач-мамыку-гинеколог.

Адыгэ Республикэм
и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 11, 2013-рэ илъэс
N 152

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Юстицием ылъэныкъокӀэ къэралыгъо политикэм игъэцӀкӀэн илӀахышхо зэрэхишхыхэрэм, илъэсыбэ хуыгъу гуетыныгъэ фырилэу лӀф зеришлэрэм ыкӀи шлуагъэ къытэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зэрэдэлажьэрэм афэшӀ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тамыгъэу «Законыр. Пшъэрылхыр. Цыфыгъэр» зыфилорэр фагъэшъошагъ Радченко Александр Александр ыкӀом, Урысые Федерацием юстициемкӀэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГъэlorышлӀпӀэ ипашцэ.

ЯлофшӀакӀэ ыгъэрэзагъэп

Тыгъуасэ, тыгъэгъазэм и 13-м, ошӀэ-дэмышӀэ лӀф къэ-мышхуным лыплӀгъэным, къэхъугъэмэ ащ къыздихыгъэ лӀфыгъохэр дэгъэзыжыгъэнхэм ыкӀи машлор щынэгъончъэным фэгъэзэгъэ комиссиеу АР-м щызэхащӀагъэм зэхэ-сыгъо илагъ. Ар зерищагъ АР-м и Премьер-министрӀу, коммиссием ипашцэу Къумпыл Мурат.

Мэфэ заулӀкӀэ узекӀлӀэбэжымымэ ошх-ос зэхэтэу щылагъэм, щтыргъукӀэу ахэм къакӀлӀыкӀуагъэм, жыбгъэм къызыда-хыгъэ лӀфыгъохэм ядэгъэзыжынын, илъэсыкӀэ кӀыхагъум фэгъэхыгъэ мэфӀкӀ зэхӀахъхэр зыщыкӀощт объектхэр машлор зэрэщыухъумагъэхэм ащ щатегушылагъэх.

Ом ишэн нахыбэу къыздихыгъэуагъэр Мыекъуапэрэ Мыекъопэ районымрэ. Ос цынэу къэсыгъэр къыгъэщтыжы, жыбгъэр ащ къызыхъожым, электричествэр зэрыкӀорэ гъучычхэр зэпычыгъэх. Ащ ыпкӀ къыкӀыкӀэ Мыекъуапэ ыкӀи Мыекъопэ районым ахэхэрэ псэупӀэ 21-мэ, ар унэгъо 4504-рэ, нэгырэ мини 10-м еху нэфынэрэ фабэрэ ямылэху къэнагъэх. Ахэм къахиубытагъэх еджапӀэхэри кӀэлӀцыкӀу ылыгӀлӀэхэри.

АщкӀэ лӀфхэм язытет къытегушылагъэх тыкӀэзыуцухэрэ дунаим икӀэухъумэнкӀэ, чӀыопсым икӀэуагӀлӀхэмкӀэ ыкӀи ошӀэ-дэмышӀэ лӀфхэмкӀэ АР-м и ГъэlorышлӀпӀэ, УФ-м ошӀэ-дэмышӀэ лӀфхэмкӀэ и Министерствэ АР-мкӀэ и ГъэlorышлӀпӀэ, Адыгэ электрическэ сетьхэм, муниципальнэ образованиитлоу ом зэрар къызыфыхыгъэхэм япашцэхэр. Ахэм къызэралуагъэмкӀэ, электричествэм икӀэуагӀлӀу псэупӀэхэм якӀухэрэр зэты-

рагъэуцожыгъэх, котельнэхэм лӀф ашӀэ, ау джыри электроэнергиеер зэрамы-тыжышхуыгъэхэр унагъохэм ахэтых. Ахэр 37-рэ зэрэхъурэр. Ом имызакъоу электричествэм икӀэуагӀлӀхэр жыи зэрэхъугъэхэри, зэрэбгъэфедэщт пӀапӀэу ялагъэр зэрыкӀыгъэри зэпычынхэм лъапсэ зэрафэхъугъэр къэгушылагъэхэм къыхагъэщыгъ. Джащ фэдэу гъэстынпхъэ шхуантӀэр джыри зынэмысыгъэ псэупӀэхэм адэсхэм анахыбэм электричествӀкӀэ лӀф зышӀэрэ хъакухэр агъэфедэх ыкӀи ащ икӀэуагӀлӀхэм атегъагъэ хуыгъэр афэщэчыгъэп.

Премьер-министрӀэм лӀфхэм язытет уасэ къыфишӀысэ, къулыкӀоу мыхэм афэгъэзагъэхэм япшъэрылхэр зэрагъэцӀлагъэхэм, кӀымэфэ уахътэм ом къызыдихын ылъӀкӀыщт пстӀуми зы-зэрафагъэхъазырыгъэм, ахэм ядэгъэ-зыжынын лӀф зэрэдашлагъэм зэрымгъэ-разэрэр пхъашу кӀигъэтхыгъ, щыкӀа-гъэу ылъӀэгухэрэр къыхигъэщыгъэх.

ЗилофшӀакӀэ ымыгъэрэзагъэхэм къахи-убытагъэх гъэсэнныгъэм, псауныгъэм икӀэухъумэн, культурэм афэгъэзэгъэ министерствэхэм япашцэхэри.

— Шхъадж зыфэгъэзагъэу, пшъэдэ-кӀыж зыфыхырэм нахыбэу ыналэ тетыгъэу, бюджет ахъщэу объектхэм апӀухъэрэм фэдэу къыхырэм лыплӀ-лъэжыщтыгъэмэ, ащ фэдэу лӀфхэр дӀи хууштыгъэхэп, — къылуагъ ащ. — Цы-фэу электричествэ зимылу, ипсэупӀэ чылуэ кӀымэфэ чэщ-мэфэ пчъагъэм щысым джыи зигугъу къэтшырэ лӀфы-гъохэр ищыкӀагъэхэп. Тэры ахэм ядэгъэ-зыжынын зыналэ тетын фэягъэр.

Социальнэ объектӀу ом зэрар къы-зыфыхыгъэхэм афэгъэзэгъэ министер-ствэхэми, къулыкӀоу е ведомствэу ошӀэ-дэмышӀэ лӀфхэм афэгъэзагъэхэм ялофшӀэн нахъ агъэлышынэу, ом къызыдихыгъэ пстӀури дэгъэзыжыгъэ охуфӀкӀэ псэупӀэхэр къакӀухъанху, тапӀкӀи къаӀлорэр зэрэкӀымафэр къы-далъытэнышъ, ащ фэдэ гумӀкӀыгъо цыфхэм къызэрафимыхыжыщтым ыуж итынхэу къафигъэпытагъ.

Нэужым мэфӀкӀ лӀфхъабзэу къэб-лагъэхэрэр зыщызэхӀащӀтхэ объект-хэр машлор зэрэщыухъумагъэхэм зыте-гушылӀхэми, анахыбэу аналэ зыты-рагъэтын фаехэр къыхигъэщыгъэх, илъэ-сыкӀэ мэфӀкӀым цыфхэм тхамыкӀагъо къафимыхынын аналэ тырагъэтынэу, теурыкӀуагъэ къызыхамыгъэфэнэу къа-рылуагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Хъакъулахъхэм яугъоин тегушылагъэх

ЛэжъапкӀэм итын, лӀфшӀэнымкӀэ фитыныгъэхэр мыукогъэн-хэм япхыгъэ лӀфыгъохэм, джащ фэдэу хэбзэлахъхэмрэ угъо-инхэмрэ афэгъэхыгъэ хэбзэгъуцугъэр зэрагъэцӀкӀэрэм алыплӀэрэ республикэ ведомственнэ комиссием зичэзыу зэхэсыгъо тыгъуасэ илагъ. Ар зерищагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрӀу Къумпыл Мурат. ЛӀфхъабзэм хэлэжъа-гъэх муниципальнэ гъэпсыкӀэ зилэ къэлэ ыкӀи район админис-трациехэм япашцэхэр.

ЛӀфыгъо шхъалэу къызэрэуагъоигъэхэр зытегушылагъэхэр псэолъэшыним фэгъэ-зэгъэ организацие зырызхэм хэбзэлахъхэр атынхэмкӀэ гумӀкӀыгъоу къэуцухэрэр арых. Мыщ фэгъэхыгъэу къэгушылагъ федеральнэ хъакъулахъ къулыкӀум и ГъэlorышлӀпӀэу Адыгеим щыӀэм ипашцэ Елена Матвеевар. Ащ къызэрылуагъэмкӀэ, не-пэрэ уахътэм ехуӀлӀу мы лъэныкъом лӀф щызышӀэрэ организацие 1070-рэ яучет хэтых. Ахэм япроцент 80-р къалэу Мые-къуапэрэ ТэхъутмыкӀое районымрэ ащат-хыгъэх. Процент 90-мэ хэбзэгъуцугъэм диштэу илъэс къэс зэфэхысыжыхэр къа-шых, япшъэрылхэр агъэцӀкӀэх. 2013-рэ илъэсым проценти 6-мэ къатыгъэ зэ-фэхысыжыхэм хэукъоныгъэхэр, мытэ-рээрэр къахагъэщыгъэх. Мы мэзибгъум

къыкӀоцӀ псэолъэшыним фэгъэзэгъэ пред-приятие 16-мэ ялофшӀэн зэрэзэхӀащэ-рэр ауплӀэкӀугъ, ащ ишлуагъэкӀэ бюд-жетым хэбзэлахъуу къырагъэхъагъэм джыри сомэ миллион 28-рэ къыхагъэ-хъожыгъ. 2012—2013-рэ илъэсхэм ащ фэдэу къызэцӀлагъэкӀожыгъэр сомэ мил-лион 85-м еху. Организациехэм алуӀтхэм лэжъапкӀэ мыин къахъэу пашцэхэм къы-зэрагъэпӀагъорэр, цыфым къыгъэхъагъэр «конвертым» дӀэлъэу бэрэ ратэу къызэ-рэхӀкӀырэ, хэбзэлахъхэм ятынкӀэ чыфэ-хэр зэрэзӀлуагъӀкӀэхэрэр арых гумӀкӀы-гъо шхъалэу ГъэlorышлӀпӀэм ипашцэ къыгъэнэфагъэхэр.

ПсэолъэшӀ организациехэу хэбзэлахъ-хэм ятынкӀэ чыфэ зытелъхэм япашцэ-хэу зэхэсыгъом къырацӀлагъэхэм нэ-

ужым гушыӀэ аратыгъ. Ахэм зэфэхысы-жыхэр къашыгъэх, мыщ фэдэ гумӀкӀы-гъохэр ялӀнхэм лъапсэу фэхъугъэм, ащкӀэ хӀкӀыпӀэу алъэгухэрэм къатегушылагъэх. ЩыкӀагъэу ялӀхэр зэрэдагъэзыжыщт-хэр пытагъэ хэлъэу зекӀэми къалуагъ.

— Мы бизнесым ухэтыныр зэрэкӀы-ным щӀэ хэлъэп. Ау ащ фэдэ лъэ-бӀкӀу пшыгъэмэ, хэбзэгъуцугъэм къы-дильтытэрэ лъэныкъохэр шӀокӀ имылӀу бгъэцӀкӀӀнхэ фае. ПсэолъэшӀ органи-зацием лӀф щызышӀэрэ специалистым илэ-жъапкӀэ сомэ мини 7 нахъ мыхуу зыху-кӀэ, зыгорэ зэрэмытэрэзым уехъырэхы-шэжынынэу щытӀэп. Ащ фэдэ екӀолӀкӀэм зи дӀэгъу къызэрэпнымыкӀыщтыр пашцэ-хэм къагурылӀонэу тыщӀэгугъы. Хэбзэлахъ-хэри игъом ыкӀи икӀоу атынхэр япшъэ-рылхъу шхъалэу зэрэщытыр зыщагъэгушэ хууштӀэп, — къылуагъ Къумпыл Мурат.

Адыгеим ибюджет кӀыххэрэ федер нахыбэу шлыгъэным, УФ-м ихэбзэгъэ-уцугъэ диштэу пшъэрылхэр зэшӀохы-гъэнхэм афэшӀ республикэм имуници-пальнэ образованиехэм, хъакъулахъ къулыкӀум, хэгъэу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ Минис-терствэм, прокуратурэм, хыкум при-ставхэм язӀпхыныгъэ агъэпытэнышъ, лӀф зэдашӀэн фаеу мыщ дӀажым Къумпыл Мурат къышхыгъэщыгъ. Хэбзэлахъхэм яугъоинкӀэ анахъэу еж зыгъэгумӀкӀырэ лӀфыгъохэм къащыуцугъ, къызэрэуагъоигъэ-хэм ащышхэм пшъэрылхэр афишлыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Цыфхэр зырагъэблэгъэрэ мафэр тыгъэгъазэм и 12-м Адыгеим щыкӀуагъ

Урысые Федерацием и Президент пшъэрылъ зэрафишыгъэм тетэу илъэс къэс, 2013-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 12-м къыщегъэжыагъэу, Урысые Федерацием и Конституции заштэгъэ Мафэм цыфхэр зырагъэблэгъэрэ мафэр зэрэ Урысыеу щыклошт.

Наркотикхэр хэбзэнчэу амыгэфедэнхэм гүнэ лызыфырэ Федеральнэ кyuлыкyм Краснодар краимкэ и Шьольыр гьэлорышланэ Адыгэ Республикэмкэ икyтамэ мы мафэм цыфхэр щезыгьэблэгьагьэхэр кyтамэм ипашэу Олейников Евгений Николай кyкьор ары.

Наркотикхэр хэбзэнчэу зэрагъфедэхэрэм пэуцужыгъэным, бэдржашлэхэм фэдэу квалэклахэрэр хабзэм фэгэкложыгъэным япхыгъэ логыбохэм кэулыкэум икомпетенциехэм адиштэу ахэлплагэх, федеральнэ хэбзэгъуцугъэхэм зэхьоклыныгъэу афашыгъэхэм ыкы нэмык логыбохэм атегүшлалэгэх.

Гушылэм пae, Евгений Олейниковыр общественнe организацeиe «Бзыльфыгъэхэм я Союз» зыфилорэм итхаматe изпылыгъо Джастe Нинэ Павел ыпхъум зылоклэм, ведомствэхэр зэдэлэжэнхэ, наркотикэхэм апыцажэхэр нахъ жытылоу кыхыгъэшмыгъэнхэ ыкйи ахэр

погу тэрээ тегъэужожьыгъэнхэ зэрэфаем атегушылагъэх. Егъэджен лофымккэ ветераныр общественнэ движениеу «Ныхыр наркотикхэм апэуцужых» зыфилорхэм ыпашыхэ кьуицорэ лофыгъохэм, наркотикхэм апышагъэхэм янэ-ятэхэм, ялахылхэм, джащ фэдэу еж наркоманхэм лэпылэгъу ягъэгъотыгъаным япхыгъэ лофыгъохэм агъэгумэклыштыгъ.

Къэбар жьугъэм иамалхэм
лоф ачызышлэхэрэм я Уры-
сые общественнэ организациеу
«МедиаСоюз» зыфилорэм ишъо-
льыр къутамеу Адыгэ Респуб-
ликэм шыгэм иправление ит-
хьаматэ игуадзэу Баркина Люд-
милэ Николай ыпхъум ныб-
жьыкIэхэр наркотикхэм апы-
щагъэхэ мыхъунимкIэ игъоу
ылагъухэрэр къылуагъэх. Нар-
котикхэр къызыфагъэфедэхэ-
мэ е къызыфамыгъэфедэхэмэ
зурлаэшлэнэу кIэлпэдэжакIохэр
упагъэкIугъэнэу ехьыллэгъэ
хэбзгъэгъуцугъэр къэбар жьы-

гээм иамалхэм кызырашчы-
хаутыгэмклэ еплыкшэу илэр
аш кырылотыкыгы. Стажышхо
зилэ журналистмен Адыгеим
чыпсэурэ спортсмен цырылохэм
ящылэныгыэрэ ягэхьагыэхэм-
рэ яхьылэггэ материал зэ-
фэшхьафхэр кьэбар жьуггэм
иамалхэм ренэу кьащыхаутыгэ
ашын фаеу игьоу ылытагы.
Аш ишлошлыкшэ, наркотикхэм
апыщаггэ мыхьунхэм пае
цыфхэм спортым е творчест-
вэм нахь зыфаггэзэн фае.

Цыфхэм шыклагъэу кыхагъэ-
шыгъэхэмрэ игъоу альэгъугъэ-
хэмрэ къулыкъум шатхыгъэх,
наркотикхэр хэбзэнчъэу амы-
гъэфедэнхэм гъунэ лъызыфирэ
къулыкъум ипашэ ахэм ахэл-
лъэшт. Наркоманиер Адыгеим
щыдэгъэзыжыгъэнымкIэ пред-
ложение заулэ ащ лъыпытэу
къулыкъум иофышIэхэм яплан-
хэм ахагъэхъагъ.

**Наркотикхэр хэбзэнчэу
амыгэфедэнхэм гүүнэ
лзызыфырэ Федеральнэ
күүлукьум Краснодар
краимкIэ и Шьольыр
гьэJорышлэпIэ Адыгэ
РеспубликэмкIэ икьутамэ
ипресс-күүлукьу**

Министрэр студентхэм алулагъ

Урысые Федерацием
и Конституцие ия
20-рэ ильэс ехуылэу
Адыгеим хэзгэу клоц
лофхэмклэ иминистрэу
Александр Речицкэм
Адыгэ кээралыгьо
университетымрэ
Мыеклопэ кээралыгьо
технологическэ уни-
верситетымрэ юри-
дическэ факультетхэм
яклэлэегаджэхэмрэ
зсудентхэмрэ
зэлуыкэгью адырылагь.

лоф ашышъушэнэу тышъушэ-
гугъы ыкӀи здытипшъэрылъ
Конституцием къытырэ фиты-
ныгъэхэмкӀэ пшъэдэклъжъ тхы-
нэу», — ипсалъэ лыигъэкулатзэ
кыхихгъэщыгъ Александр Ре-
чицкэм.

Апшэрэ еджаплэм лут клэ-
лэегаджэхэми кызыралуагым-
клэ, кадрэхэр зыгэхьазырхэ-
рэми, ахэм кыажэхэрэми шуа-
гэ кызытышт зэдэлэжьэныгэ
азыфагу илын фæе.

Министрэм кызырэхигээш-
гэмклэ, Урысыем и Конституцие
конституционнэ шапхьэу джырэ

обществэм шаштагъэхэм аде-
штэ. Цыфым ифитыныгъэхэм-
рэ ишъхъафитыныгъэхэмрэ ап-
шъэрэ шлуагъэ ялэу щыт.

А. Речицкэр Урысыем и Конституцие иштэн итарихъ шъхьафэу кышыуцугъ. Ащ зэрэхигьэунэфыкыльгэмклэ, Конституцием зигугу кышылэрэ фитыныгьэхэмрэ шъхьафитыныгьэхэмрэ цылэнхэмклэ анахъ мэхъанэ зилэхэм ащыц хэгэгум ишынэгьончгагъэ. Ащ фэлажэбъ хэзбэухьумэк'о къулыкьухэр зэк'лэ.

Александр Речицкэм щытху тхылъхэр аритыжьыгъэх Адыгэ къэралыгъо университетым июридическэ факультет конституционнэ ыкӀи администрацивнэ правэмкӀэ кафедрэ ипашэу Дзыбэ Саидэрэ Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым административнэ ыкӀи уголовнэ правэмкӀэ кафедрэ ипашэу Елена Курбановамрэ.

Нэужым генералым студент-хэм яупчлэхэм джэуапхэр аритыжыгыгэх. Анахъу студент-хэр зыгэгүмэкыхэрэр ведомствэм кадрэ политикэу зэрихээрэр, кьольхъэ тын-ыхыным пэшуклорэ бэнэныгьэр ыкли нэмьклхэр.

ЦИФЫМРЭ ГЪАШІЭМРЭ

Кіэлэегъэдждэ унагъом игушлуагъу

Кіэлэегъэджэ юфшлэным нэмыкI сэнэхъат къы-
хэзымыхыгъэ унагъом ышъхъэ укыитегущылэ
зыхъукIэ, щытхъоу фалорэр арэп апэ уналэ зы-
тебдзэрэр. Хэгъэгум зэхъоклыныгыабэ фэхъуми,
щылэныгъэм еплъыкIэу фырилэм зэрэфэшъып-
кърэ зэкIэми апшъэ тэшIы.

Хязэщыкыё Юныс Къунчы-кыохаблэ кыщыхуыгъ. Дзэм къулыкъур илъэсыщэ щыхыыгъ, Адыгэ къэралыгъо кIэлэегъаджэ институтыр 1969-рэ илъэсэм кылуи, физикэмкIэ рыгъаджэхуэ уублагъ. Сэнэхъат зэфэшъхьафхэм защыфагъэсэрэ техникескэ училищхуэ фабрикэхэм, заводхэм япхыгъэхэм япашхуэ илъэсыбэрэ лоф ышлагъ. Редукторыш заводым идиректор игуадзхуэ илъэс 11 щытыгъ. Аужырэ илъэххэм Адыгэ къэралыгъо университетым и Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-техникескэ колледж щэлажэ.

Клэлэегъаджэм шытхуу орд-
дыр кыфалоу Хъазэчыкьо
Юныс бэрэ зэхехы. Ащ даклоу,
уклэлэегъаджэным имэхъанэ
шхъэхыгыгуу утегушлэн фаеу
елъытэ. Үлът теуцогъэ клэлэ-
цыклур ебгъаджэным, шылэны-
гъэм фэбгъэхъазырыным пае
зэпымыу лоф зыдэлшхъыныр
плъэрыл шхъалзу кыхегъэщы.
Клэлэегъаджэ унагъом ушып-
сэуныр шогъэшлэгъон.

Юнысрэ Аминэтрэ 1967-рэ илхэсым тыгъэгъазэм и 7-м шхъэгъусэ зэфэхьгъух. Яп шхъэхъухэ Свэтэрэ Ирэрэ клэ-лэгъаджэх. Свэтэ ыпхъу Бэлэ Мыекъолэ къэралыгъо техноло-гическэ университетыр «5»-клэ кыуыхыгъ, аспирантурэм ишлэны-гъэ цыхигъэхуагъ. Пхъорэлъф цыкълухуэ Дианэрэ Анитэрэ сэ-нэхватэу кыхахыштыр тшлэрэп. Тэтэжъ ыдэжъ кызыкълэхэклэ агушлогъошху, къбар гъэшлэ-гъонхэр кыфелуатэх.

ХьисапымкIэ кIэлэегъаджэу
Мыекыуапэ Iоф шызышIэрэ
нэнэ дахуэ Аминэт ипхорэльф
хэм гъэшIуабзэкIэ яушыфизэ,
лъапкI шэн-хабзэхэм ащегъэ-
гъуазэх. Цыфыр цыкIузэ зы-
фIбгасэрэр шыгъупшэжырэп.
КIэлэегъэджэ унагом шызэ-
рэгъонхэр шэнышу афэхубг.
Сабый шхы макъэу ашъхъ-
рытым ыгъэгущоххэзэ неущ-
рэ мафэр нахышшу зэрэху-
штым яцыхъэ тель.

Урысыем и Конституцие
заштагъэр ильэс 20 зыхъурэ
мафэм тефэу Хьазэщыкьо

Юныс тылукъагъ. Хэгъгум и Президенту Владимир Путиныр Москва щыклогъ ээхъэшхом кызырэщыгуыцлэрэм телевизорымкӀэ теплыгъ. Адыгеим и Плышхъу Тхакълъырэ Астан зэлуӀэм зэрэхъажьэрэ экраным зауэрэ кыридагъ.

— Адыгэ Республикэм икы-
ралыгъо гъэпсыклэ хэпшыклэу
мэпытэ, — кылуатэ клэлээгъ-
джэ лофшлэнэм ивтеранэу, сэ-
нхыбат-техникескэ гъэсэнэгъэм
клэ Уысыем иотличникэу Хьа-
зшыкыо Юныс. — Тильэпкэ-
гъухуэ дунаим щысэухэрэр
нахыбыбэр зэлуклэхэ хьугъэ.
Ахэр сыдми лыкыо кыоды-
хэп — Iэпылэгъу зэфэхьыжьх.
Адыгэ быракъэу тиреспубли-
кэ хэбзэ шапхэклэ цаштагъэм
сипхьорэлъфхэр, ныбжьыклэхэр
кыкылэуцпхэ. Тильэпкэ дуна-
им нахышлоу цызыгъэшлэрэ
къэбархэр къафэслотэнхэр си-
клас. Сиклэлэгъум гуклэ кыи-
фэзгъэзэжымэ, адыгабзэм ты-
зэрэрыгушылэщыгъэм, дзэ кыу-
лыкъум клэлэхэр ягуапэу зэрэ-
клэоштыгъэхэм, нахыжьхэм
шхьэклафэ зэрафэтшыщыгъэм,
нэмыклхэм сыгупшысэ, сиклэлэ-
гъэджагъэхэр нэгум кыкылэ-
уцох...

Ю. Хязэзшыкьор тигъээт
иныбджэгъушл, адыгабзэкӀ тхэ
зыхъукӀэ ыгу илыр нахышлоу
кыырилотыкӀэу елытэ. ЛӀы-
хужьхэм, нарт кьбархэм,
адыгӀ шэн-хэбзэ пытэхэм ате-
гушыӀэзэ кӀэлэегъаджэм шы-
Ӏэныгъэм чӀыпӀэу шырилэм
кышчыригажэу шӀоигъоу бэрэ
кыхъкӀэ. Опсэу, Юныс. Уина-
сып зыдӀпӀэгъужэу ушыӀэнэу,
Тхъэм бэгъашӀэ уишыӀнэу тып-
фӀэлалӀ. ИлӀэс 70-р бӀп, ащ
емыпӀытыгъэу лӀфшӀагъэу уиӀэр
макӀӀп. Урысым изасулжэн-
нэ артистӀэу Бэгъ Саид ятӀэу
МуратрӀэ орырӀэ шӀузэгъусэу
ныбжьыкӀэхэм ягъэсэн шӀузэ-
рэдӀлажьэрэр тӀшӀӀ. Шытхъоу
шӀуфалорӀэу мыухыжӀ, шӀушӀа-
гъэу шӀуиӀэмкӀэ Алахьэр кыш-
шыегъэтӀэжӀ.

ЕМТИЫЛЬ Нурбий.

Сурэтым итхэр: **Хязэщыкьо**
Юныс илахьылхэм ахэс.

**Нэклүбгьор
къэзыгъэхъазырыгъэр
ГЪУКЮЭЛІ Сусан.**

Мэджыдэ мэзым хэт.

Мэзыр псэ зыпыт саугъэт

Ыныбжь ильэс 16 хуьгъэу Мэджыдэ мэзым хэхьэьгагь. Нэмык! кьуапн илагъэп — мзэ-пэс кьуадж кьызышыхуьгъэр. Дзэ кьулыкьур кьызеухым ыуж кьалэу Новочеркасскэ дэт апшээрэ еджапнэ щеджагь, мзэ кьызмэтым инженер сэнэхьа-тыр зэригьэгьотыгь.

Янэ-ятэжэм сабыхс хуухэу аплугэх. Ятэу Шыхьам артиллерием хэтэу заом кын шилъэгугьэми, насыпыншоу Мэджиде ельытэ, сыда плөмэ заор оклофэкиэ зэ нахь кьаулагьэп, псаоу ичылэ кыгьгэ-зэжыгь. Совет тхьаматэу, етланэ сатыушлэу лоф ышлагь, еджанлэми лутыгь. Сыдыгьуи исабыйхэр зүрэригьэджэштэм пылбыгь ыки кьыдэхуыгь.

Мэз гъэлыгъэ дахэхэм илъэ-сыбэ хьугъэу ахэт инспекто-рым тапэкIэ ахэр зыфэдагъэ-хэри, джы мыхъунэу зрадзэ-кIохэрэри елъэгъу ыкIи ащ егъэгумэкIы.

— Совет хабзэм илъяхан тимээхэр дахэу зэтеутыгэхэу, ухумаклохэр ялэхэу, афэсакыштыгэхэ, — ело Мэдждэ. — Джи краим имээхэр ыгыэкых. Мэзым узэрэдзеклоштыр зымышлэрэ цыфхэу, тапэклэ милицием хэтыгэхэу е лэнатлэ горэм лутыгэхэр ары ац джы хэтхэр. Шьэчэ национальнэ паркым нахь кыызтенагэе тилэжэп.

Паркым гектар мини 190-рэ зэльеубыты. Титарихъ лъеуж бай къызшигъэнэгъэ чыналь зыте-тыр. Убыххэмрэ шапсыгъэхэмрэ ячыгухэр ащ хэхьэх. Паркыр псэ зыпыт саугъэтым фэд.

Шапсыгьэ чыгум имызакъоу, Адыгэ Республикэми лъэпкь тарыхым итамыгъэхэу чышхъашьом кытенагъэхэм икьоу тызэрафэмьсакырэм ыкйи квыизэрэтымухуэмэхэрэм Мэджыдэ игугъу кышылыгъ. Адыгеим псэулэжъхэм, пытэплэжъхэм къаклэныгъэхэр бэу зэрэчылэхэм цыгылау. Загьорэ Лэгъо-Накъэ къэкlo, Лъэпкь музейм чlэхъашъ, зыщеплыхъэ. Бэмышлэу шылагъ адыгэхэр Урыссьем ипачыныхъэ зыщылкlэгъэгъэхэ чlыплэм. Чылпл дахэхэу тlлэхэм аумэхьыгъ.

Егъэгумэклы йуашхъэу къатыхэрэм къачлахырэ лъэпкъ клэнхэр хымэ цыфхэм адыгэ чыгуэм зэрэращыхэрэм, ныбжьыклэхэр чыплэжьыхэм зэрэрашхъамысыхэрэм, атэжэ плэшэхэм ялэлэзсагэ зэрэщымыгъуазэхэм.

И.В. Бормотовым итхыль-
хэр зэрегъэгъотых ыкӀи яджэ.

«Тэ тильэпкыкылэ
тичлыгуи, ти-
кыушхьэхэри,
чыпылэ гьэшлэ-
гьонхэри кьэ-
зытхыханхэ тилэп, — кыи-
тилуагь Мэджыдэ. — Ащ ит-
хылхьэм бэ гьэшлэгьонэу кьа-
хэтхьэр. Мары, сэ сшхьэкылэ,
Адыгеим адыгэ шай кьыца-
гьэклыми джынэс сшлагьэп.
Бормотовым итхыгьэхэр ары
кьэбарш кызыыхэсхыгьэр.
Згьэшлэгьуагьэ ыки сигьэ-
гушлуагь».

Тигъээт ащ ренэу кырит-хыкыштыгъ, кыдэкыгъо пэпчъ кьежэщтыгъ ыкы еджэщтыгъ. Джи ащ ыкытхыкыын кын зэрэхуыгъэм кыыхэкъэу гъээтыр лэкълэхъажырэп, ау кыхьэхэрэм Интернетымкълэ яджэ. «Тарихым фэгъэхыгъэ къэбархэм гъээтэм ыналэ нахъ атыригъэтыгъэмэ дэгъугъэ, — ело Мэджыдэ. — Тэ тишапсыгъэ лъэпкъ гъээт кыдэкы зэ-птынгэнэу амал илэп, шъоры тызшыгугъырэр».

А гъогур сыдигъуи занкIэ

Тхьэшлэшхуыныгъэ зилэ
пстэури еж ыгъогуклэ Тхьэм
кыфэкълэ. Мэджыдэ ыгъогуи
зыми фэдэгъэп, арэуштэу ху-
штыми оклэлэфэкълэ ышлагъэп.
Зыщеджэрэ институтым науч-
нэ атеизмэр цыцэригъэшлагъ.
Быслымэн диным фэгъэхыгъэ
тыхгъэхэри, Къурланри уяджэн-
хэу ыкли зэбгъэшлэнхэу цыла-
гъэхэп. Къалэу Ростов-на-Дону
дэт тхылъеджаплэм клозэ, иди-
лом лофшлагъэ ытыхыгагъ ыкли
езыгъаджэхэрэм ар аныхъ дэ-
гъуклэ хагъэунэфыкылгагъ.

Меджыдэ зэрилоу, кыныгыго
горэ ээпичыныр, лофыгыго горэ
ыуж итыныр ишэн. Ныб-
жыкыклау Урысые радиозэнэ-
кыкыво динимрэ ислямим
рэ афэгэыхыгызу Москва шы-
зэхашэгэагэм зыхэлажэм
ыкйи теклоныгыэр зыфагэшы-
шагэхэм сахафэм. Шлухаф-
тынхэр иныгыгэ ыкйи дэгулгэх
— Чабэм ыпкйэ зэмылэу
уагыаклоштыг е тхылъ куп ис-
лям диным фэгэыхыгызу
кыуатыштыг. Меджыдэ тхылъ-
хэм ахэфаг ыкйи кйэгэжы-
гэп. Еджэныр зикласэм ахэ-
ри шлогэшлэгонэу ыджыгэх,
ишлэныгэхэм ахигэхэуаг.
Дин зэфэшхыафхэр — буд-
дизмэр, чыристан диныр, ис-
лямыр — зэригыапшэху бэрэ
кыхэкыг. Быслымэн диным
лыапсэу илэм, ар шызыгыты-
рэм ыкйи шызыгыалэрэм гукйэ
лыыхуштыг ыкйи егушысэ-
штыг.

Шъхьэлэхьо Мэджыдэ Шыхьам ыкьор идунзееплъыкэкӀи идунзететыкэкӀи зыпкь иуцогъэ хьульфыгъэу шапсыгъэ кьуа-джэу ШэхэкӀэй цыклум щэпсэу. Шъэчэ национальнэ паркым икьэралыгъо инспектор шъхьаӀ.

*Унагъо ил, сабыипл епӀу. Сурэттехыныр иклас, тхылъыбэмэ
яджэ, ышӀэрэр бэ. Адыгэ шхынхэр зыфэдэхэр, шуагъэу
ахэлъыр зэригъэшлагъэх. Цыф къызэрыкӀу ыкӀи цыф Ӏуш. Шэн
гъэтӀылыгъэ ил. УдэгущыӀэ зэпытыгъэми уемызэщынэу
кыпшлӀошӀы. Сэмэркъэу дахэ хэлъ.*

**Мэджыдэ бзэ зэфэшхьафибл ешлэ, диным фэщагь. Дунаим зы-
фытетыр кыгурылуагьэу, цыфхэм шхьэклафэ афишлэу, ежы-
ми үасэ кыратэу цы!**

Мэджыдэ ипшъашъэхэмрэ ишъхьэгъусэрэ ахэс.

Зылыхъурэр мэзым хэтэу
къыгъотыгъ.

— Ащ дэжым джыри «сыкъэ-ушыгъагъэп», — ело Мэджы-дэ. — Мэзым ухэт хьумэ бэмэ уягупшысэ, пкъым зегъэпсэ-фы, гум зелэты. Джач фэдэ мэффагъ тхыашлошхьуныгъэр ləshly-ləshloy сыгу кыызехьэм.

— Сыда ащ дэжым зэ-хэпшлагэр ыкй кыпчышыгыэр, сыда зэхьокыгыэ хьугэр? — теупчыгы ащ.

— Мы дунаеу тызытетыр тэ зэрэтымыгэлорышлэрэр, ар Тхэм кыгэшлыгэу зэрэщылэр кызыгурылуаг. Сльэгурэр эклэ ячылплэ шыпкэхэм арыуцожьыгэх. Пстэури зезгаклорэр кьарыушху, шлошхьуныгэшху. Ар кызыбгурылоклэ, гури кьэласэ, Тхэр зэрэщылэр угуклэ оштэ, гугэ ин уегэшлы.

— Шыхъаем, зы мафэклэ
цыфым тхъашлошхъуныгъэр
къыфаклорэп ныл?

— Тэ, цыфхэм, тигупшысаклэ
зы мафэкли, тхьамафэкли,
ильэскли зэхьоклырэп. Сэри
исльам диныр икьоу зышлэ-
хэрэм ыкли кызыгурылохэрэм
бэрэ салыхыгъ. Арабхэр сапэ
кыфагъэх, бэ ахэм шлэныгъэу
кьаклэрысхыгъэр.

— Тхьэм зэпымыуу уегушыса?

— Ащ фэдэ хьурэп, цыфыр
такыкь пэлчъ ащ егупшысэн
ылъэкыштэп, ау ыгу илъ. Ащ
уегъэгущо, кьарыу кьыуеты
ыкьл икьуехьумэ. Ар лэпылэгъу
кьызэрэпфэхьуштыр ошлэ.

— Сыда а къярыушхори
тхъашлошъхъуныгъэри зыфэб-
гъэдэнхэ плъэкыштыр?

— Шьоф нэклыхом уиты-
ми, зэрэуимызакьор ошлэ. Чьы-
езэ кьэнэхьэгьэ цыфым уфэд.
Дунаир зэгьэзэфагьэу пльэгьу-

нэу еогъажьэ, щы|эныгъэм
шъыпкъагъэу хэлъыр къыбгүрэлэ.

Бзибл ешлэ

Арапыбээр зэригэшлэнымклэ Мэджидэ исл'ам диныр лэпы-лэг'у кыфэх'угь. Дамаскэ щеджэфэ К'уруланри арапыб-ээри кыгурылох'у риг'эж'э-г'агь. Кызег'эж'ээж'ыми чид-зыжыг'эх'эп, джы арапыбзэк'лэ тхыг'эх'эм к'яджэ ык'ли кы-гурэл'ох. Ащ ыпэк'лэ институ-тым нэмыцыбээрэ инджылы-бызбээрэ шчызэриг'эшл'аг'эх. Ахэм яг'ус'уэ французыбзмк'ли ушэтынхэр ытыг'аг'эх. Испа-ныбээри кыгурэл'о. Урысыб-ээр дэг'оу еш'лэ, адыгабзэк'лэ к'абыз'уэ мэгушылэ ык'ли ар-ег'э'льап'лэ.

— Бээхэм яззгэшлэн сьид-
гуи сыфэцэгяг ыки кьыздэ-
хуштыгь, — ело Мэджьдэ. —
Аужырэу зээгэшлагьэр ара-
пыбээр ары. Ар бээ куу ыки
бээ кьин. Зэбгэшлэныр гьэ-
шлэгьоны. Ислам шэныгьэм
гьүнэ зэримылэм фэдэу, ар
зэрэхыгьэ бээри бай.

Мэджыдэ хьаджэр

Илгэсыбэрэ зылхэһопсэу
кызыдырихьаклыгэ гухэлъы-
шури Мэджыдэ кыйдэхуыг —
Чабэм клөгъагэ. Ащ ыпэклэ
Дамаскэ дин шлэныгъэхэр
зэрагъэгъотынхуэ клорэ клалэхэм
ахэфэагъ. Сабый, унагуи,
шхъэгъуси илагэхэми, кээзыгъ-
уцун шылагъэп. Ары диным
ыкупкэ зэригъэшлэнэу зыщыри-
гъэжыгъагъэр, ислам диныр
шлэныгъэшхом исаугъэтэу зэр-
эщытыр кызыщыгурылогъагъэр.
Зэрэфэягъэу цыф къабзэ-

хэу, ислѣам диныр куоу зышлѣ-
хэрэм арихыылгагъ, диныр кыыз-
щежыгъгъ тарихъ члплѣхэр кы-
лѣгъгъгъх. Мѣджыдѣ нѣмаз
ешы, нѣкыр ылыгъ, Къурланым
еджѣ. Ахэр зыкли пѣрыохъу
кыфхъхъхэрѣп къэралыгъо лѣ-
фѣу зыпыларъ ыгъгъцѣклѣным-
клѣ, яшлугъгъ къэмыклѣмѣ.

Къызэкложьым ыуж кӀапэццы-
кӀухэр яунэ къакӀохэзэ ригъэ-
джагъэх. ЕджапӀэм ислъам
диным хьышэу пылгъыр къашы-
фиуатэу хьугъэ. Урыс кӀапэ-
егъаджэхэу Псышыапэ лӀф
щызышӀэхэрэри ащ нэлуасэ
фишӀыху кӀыхэкӀыгъ.

Шапсыгэ Адыгэ Хасэм и Совет зыхэтми, Мэджыдэ дин

**Бэмышлэу зыныбжъ илъэс 80 хъугъэ журна-
листэу Ллэхъусэжъ Хьаджэрэтбый зысшлагъэр
республикэ гъэзетым 1973-рэ илъэсым ищылэ
мазэ (а лъэхъаным ащ ыцлагъэр «Социалисти-
ческэ Адыгей») юф шыслэнэу сызылохъэр
ары. Мамхыгъэ икълэ пугъэу Ллэхъусэжъыр
хэгъэки, тигъунэгъу къуаджэу Къунчыкхъа-
блэ шыцэу Шьоджэ Аслъанчэрийи синэло-
сэгъэп. Ахэм бэшлагъэу редакцием юф щашлэ-
щтыгъэ, зыми фэбгъэсэжъынхэу шытыгъэп.**

Цыфышлэу, юфшлэкълэшху, ныбджэгъушлэу

Нэужым нэбгырищыми зэш-
хэм фэдэу тыхъужыгъагъ. Дэ-
гъу дэдэу тызэфыщытыгъ, ты-
зэгъурилощтыгъ. Сэ гъэзетым
сырисобкорэу районым сышыла-
гъэти (адыритлур редакцием
члэсыгъэх) мазэм зытло-зыщэ
Мыекъяуапэ, юфшлэгъу ужхэм
адэжъ сыклоштыгъ. Сызынэсы-
клэ, машинисткэу Мыгу Шамсэт
«А, Кысымыкхор, пынахыжъ-
хэр яцэнэрэ къатим ишъхъа-
ныгъупчэхэм къарыплыхъээ,
ашъхъэхэр унэзагъэх, зэ укъ-
сыгъэмэ юфшлэгъу» ылощтыгъ.

Зэкълэ редакцием члэхэм цлэ
тедзэхэр афэзыусыщтыгъэр
Хъушт Хъалид. Ары тэри «зэш-
хэр» къытфэзыусыгъагъэр. Ащ
сызэриплэгъоу «Кло юфшлэгъу
зэ укъсыгъэмэ, нахыжъхэр къы-
уажэхъээ езэщыгъэх», — ылоты,
лушхыпцыкыштыгъ. Аслъанчэ-
рые ыцлагъэр «нахыжъ», Хъа-
джерэтбый — «гурытыр» сэ
— «нахыжъхэр». Коллективыр
дэгъугъэ, сэмэркъэушхо члэ-
лыгъ, зэкъош-лахылым фэ-
дагъэх. Редакцием тычлэклэ
зыхъуклэ «зэшхэр ежъагъэх»
алоштыгъ...

Ллэхъусэжъ Хьаджэрэтбый
сид фэдэ гушылэ фабэ къе-
плотлагъэми къылэжыгъэу щыт.
Ицлыфышлугъэ гъунэнч, юф-
шлэкълэшху, ныбджэгъу хъалэл.
Юфшлэнымклэ ащ энэкъокъун
сапэ къыфагъэп. Непи, нычэпи
илэп — клон, къыхын, ытхы-
жын, къыригъэхъан. Фит ши
зэкълэ гъэзет нэкълубгъохэм ара-
гъэуцощтри къыгъэхъазырынэу
къысшлэшты. Загъорэ еслю
къыхэкълэ «А зыкъом фэбэгъон,
апэрэ нэкълубгъоми, яцэнэрэми,
яблэнэрэми уитхыгъэхэр ары-
тых, джыри сыда узыфаер».
«А, Рэмэзан, хыныгъошхор ма-
клэ, тыгъуасэ уиныбджэгъу
Киселевыр сигъусэу Джэджэ,
Кошхъэблэ, Шэуджэн район-
хэм тащылагъ. Шэджэгъоужым
сыкъызэкълэжым редакцием сы-
къычлэмыхъагъэу, унэм сыкло-
жыи, чэщыр хэкълотэфэ сы-
тхагъ. Нэкълубгъуитлэм арагъэ-
уцощт статыхэр згъэхъазыры-
гъэх. Пчэдыжи жъэу сыкъэ-
тэджи, юфшлэ сыкъэкълон
охъуфэ апэрэ нэкълубгъом пае
къэбар клэклэ заулэ стхыжы-
гъэ. Хыныгъошхор маклэ, мафэ

къэс юфшлагъэхэм зэхъоклы-
ныгъэхэр афэхъу, мыгъужоу
гъэзетым къыхъанхэ фае. Джары
сызыгъэгъуэрэр. Джыри ба-
щэ тетымыгъашлэу Красногвар-
дейскэ, Теуцожь районхэм та-
нэсын фае...

Джары а сыныбджэгъоу зы-
ныбжъ илъэс 80 хъугъэ Ллэ-
хъусэжъ Хьаджэрэтбыйм илоф-
шлэкълэ. Пшъырэл, езэщырэл.
Фотоаппаратыр ыпшъэ ишлагъэу,
диктофоныр ылыгъэу хыныгъо-
шхоми, гъэтхэ ыкли бжыхъэ
лэжыгъэхэр халъхъэхэми ре-
нэу губгъом ит, механизаторхэм
ахэт. Фэдз къыщегъэжъагъэу
шапсыгъэкълэ Хъащтыку лъынэ-
сыжъэу зыдэмыхъэгъэ чыла-
гъорэ, ылапэ зытемыуцогъэ
члыгу залэрэ Адыгейм итэп.
Ымышли ежъыр зымышли рес-
публикэм исэп плэми хэукъо-
ныгъэшхо мыхъунэуи къыт-
шлэшты.

Зэрэлофшлэшхом фэгъэхы-
гъэу шысэхэм къахэдгъэхъон.
Редакцием шапхъэ члэлэ нэб-
гырэ пэпчъ непэ гъэзет саты-
рэ пчъагъэу къытын фаер зы-
фэдызыр гъэнэфагъэу. Хьаджэ-

рэтбыйклэ мазэм къыклоцл ар
зыфэдызыр гъэзет сатырэ ми-
нитф. Къыхэкълэгъап ащ къыри-
мыгъэхъоу, гъэзет сатырэ ми-
нибл-минибгъу ымытэу. Ау гу-
бгъо юфшлэнхэр зыщыжъоты-
хэ хыныгъо лъэхъаным а пчъа-
гъэмэ бэкълэ къарегъэхъу.

Культурэшхо хэлъэу, шыгъу-
пшэ имылэу мэлсэу, мэлэжъэ.
Сэ гъэзетым сырисобкорэу
Адыгэкълэрэ Теуцожь райо-
нымрэ сачылэш, ситхыгъэхэр
нахыбгъэу зыфэзыгъэхъыхэрэр,
къыхъауыным фэзыгъэхъазы-
хэрэр, зылэкълэклыхэрэр Ллэ-
хъусэжъыр ары. Сэ сизакъоп,
хэт къыгъэхъыгъэ тхыгъэми
теуцоу зэхичлалэрэл, ыгъэкълэ-
кырэп, авторым къызэрит-
хыгъэу къызэригъэнэщтым ына-
лэ тетэу юф дешлэ, хэуыным
фэгъэхъазыры.

Ллэхъусэжъ Хьаджэрэтбый
илофшлэкълэ шысэ зыфэхъугъэ-
хэ, ащ илыагъо рыклохэрэ жур-
налист лэпэлэсэхэр тиредакции
мымаклэу шылажъэхъэу зэрэ-
хъугъэр тигуапэ. Апэу зыцлэ
къесломэ сшлоигъохэм ашыщых
Жакълэмыкы Аминэтрэ Сихъу
Гошнагъорэ. Ахэр опытышхо
зилэ юфшлэш, Адыгэ Респуб-
ликэм изаслуженнэ журна-
листых, адыгэгъэ дахэ зыхэ-
лтыхэ бзылфыгъэх. Ахэми
гъэзетым къатхыхэрэм, къара-
гъэхъыхэрэм фэсакъхъээ юф
адашлэ, амыгъэгъужоу гъэзе-
тым къырагъахъэ, къатхэхэрэр
агъэразэх.

Ллэхъусэжъ Хьаджэрэтбый
аныхъ згъэлэплэрэ ныбджэгъоу
силэхэм ашыщ. Ауштэу зэрэ-
щытыр тиредакции шылэжъэр
пстэуми ямызакъоу, ежъ

Хьаджэрэтбый ишъхъэгъусэу,
егъэджен-плуныгъэм иветера-
нэу Аси, яклалэу, медицинэ шлэ-
ныгъэхэмклэ кандидатэу Зау-
ри, сэ къош-лахылыгъэ, ныбджэ-
гъоу силэхэми ашлэх.

Сянэ тхъамыклэу шымылэ-
жым (Алахъым дженэтыр къы-
рет) «сишъэуищ уряплл» рило-
щтыгъ. Тэщ нахыжъыты ыналэ
къыттетынэу фишгъэпытэщтыгъ.
Ежъ Хьаджэрэтбый къытенэ-
рэ шымылэу, къытхъахъэ, тигъэ-
гуащэрэл, къош-лахылыныгъэ
къыддызэрехъэ. Джары ар ти-
пхъорэлфхъэу чыплэ зэфэ-
шъхъафхэм ашыпсэхъэрэм зы-
кълэшлэрэр. Къыклэупчлэх, игугъу
ашлы, ицлыфышлугъэ ифэшъо-
шэ уасэ фашлы.

Ллэхъусэжъ Хьаджэрэтбый
илъэс къэс хыныгъор зауыклэ
зыгъэпсэфынэу юфшлалэм ю-
кы. Ащ пэпчъ садэжъ Джэджэ-
хъаблэ къэкълэ, мэфэ зытлущэ
щлэ. Геленджики, Криницэми,
Инали тащылэу къыхэкълэ. Ныб-
джэгъуэу Джэджэхъаблы, Пэ-
нэжыкыуайи, Очэпщыйи, Ады-
гэкъали, Тэхъутэмыкыуайи, Инэ-
ми, нэмыкълэхэми ащыщхэми
язгъэшлагъ. Джы ахэр сэщ нахъ
ныбджэгъу фэхъужыгъэхъэу,
телефонымклэу фытэх, Мые-
къяуапэ клохэми ыдэжъ члэхъэх.

Алахъэм тилофшлэгъухъэу, ти-
ныбджэгъухъэу къыпфэгумэ-
кыхэрэр зэкълэ къызэрэпфэ-
лэуагъэхэр къыбдегъэхъу.
Юфшлэгъабэу, бгъэхэлъхъабэу,
щытхъуцлабэу уилэхэр тилоф-
шлэгъухъэу тапэкълэ гъэзетым
къэтхъагъэхэм къалогъахъэшъ,
къыклэтлотыкыжъхэрэл. Тьо-
жэ, шлэхъу укытхыгъэуцожы-
нэу Алахъэм телъэу.

НЭХЪЕ Рэмэзан.

Мы сурэтым пынджым
иугъоижыгъо Тэхъутэмыкыое
районымклэ тиныбджэгъоу **Блэ-
гъожъ Хылымэ (щылэжъэл)**
ыдэжъ Инэм тыдэхъагъэу тты-
рахыгъагъ. Ащ итхэр: сэмэ-
гумклэ къебгъэжъэнышъ — **Блэ-
гъожъ Хылым, Ллэхъусэжъ
Хьаджэрэтбый, Нэхъе Рэмэ-
зан, Владимир Киселевыр**
(«Сов. Адыгейм» икорреспон-
дент), **Хылымэ ишъхъэгъу-
сэу Свет, ахэм япхъорэль-
фэу Тимур.**

**Къалэу Мыекъяуапэ
дэт клэлэцыкылы
ыгъыплэу N 55-м
икълэлэпюу Хъуажъ
Асе тызэрэфэразэр
гъэзетымклэ къатю-
мэ тшлоигъу. Ащ
илофшлэн хэшлыкы-
шхоу фырилэм, са-
бийхэм зэрафыщы-
тым ыкли нэбгырэ
пэпчъ екълэлэклэ гъэ-
нэфагъэ къызэрэ-
фигъотырэм гу лъы-
мытэнэу щытэл.**

Тисабыйхэр гушлэхъээ клэ-
лэцыкылы ыгъыплэм маклох, сы-
да плэмэ яклэлэпюу, ятлонэрэ
ным фэдэу алытэрэ бзыл-
фыгъэр къызэрэжэрэр ашлэ.
Мыщ уахътэу щагъаклорэр ашлэ-
гъэшлэгъон, яклэлэпюу шлэ алы-
гъу, цыхъэ фашлы, шъэф цы-
кылоу ялэхэри фалуатэх.

Асе клэлэцыкылухэм шыпкъэ-
ныгъэ, шъхъэкълэфэныгъэ зэ-

Тисабыйхэр егъэгупсэфых

рахылъхъащтым пыл. Нэбгырэ
пэпчъ зыфэхъэгъэ лъэныкъом
нахъ зэрэхигъэхъоштым, шлэ-
ныгъэм къызэрэфигъэушты-
хэм ауж ит. Сабыйхэм азы-
фагу ныбджэгъуныгъэрэ зэгъу-
рылоныгъэрэ илхынхэм мы-
пшыжъэу юф дешлэ.

Клэлэцыкылым ипсихологии
дэгъоу зэришлэрэм, ишлэныгъэ-
хэм зэрахигъэхъорэм ишлуагъэ-
клэ сабийхэм дэгъоу агурэлэ.
Ахэм юфтхъэбзэ зэмылэужы-
гъохэр афызэхещэх, лъэныкъо
зэфэшъхъафхэмклэ хэхъоныгъэ
ашыным пыл. Ишлэгъэ цыкылу-
хэу аригъэшлэхэрэр тисабый-
хэм къытагъэлъэгъужыых, ахэм
яшлын зэкълэпкъыкылакълэ агу ра-
убытэ, унэми ашлогъэшлэгъонэу
цыкълэшлыкыжъых. Тыкъэзыуцу-
хъэрэ дунаир зэрагъашлэ, твор-
чествэм, ныбджэгъуныгъэм игу-
шлуагъо зэхашлэ.

Илъэс 30-м ехъугъ Хъуажъ
Асе исэнэхъат фэшлэпкъэу ыгу
етыгъэу юф зишлэрэр. Ащ пае

мы клэлэцыкылы ыгъыплэм ти-
сабыйхэу къатцэхэрэр зэрэгъу-
псэфыштыхэр, ахэм къазэрафэ-
сакъыштыхэр дэгъоу тэшлэ. Ахэр

ылыгъынхэу Асе зэрэтефагъэ-
хэмклэ тинасып къыхыгъ. Ны-
тыхэм ацлэклэ «тхъауегъэпсэу»
ащ етэлэ.

**Клэлэцыкылы ыгъыплэу
N 55-м еджаплэм зыщафагъэ-
хъазырыхэрэ икуп ис сабий-
хэм янэ-ятэхэм якомитет.**

АДЫГЭ ШАИР

Шэклогум и 15-р — чайм и Дунэе маф. Шай лъэпкъ зэфэшхьафхэр кыизсагъэкыр кэралыгъо зэфэшхьафхэм зэклэм ар ащыхагъэунэфыкы. Адыгеими «Адыгэ шай» ыцлэу шай кыизсагъэкы. Адыгэ чайм ыцлэ дэгъуклэ зылугъэр бэшлагъэ. Ау ар зыфэдэр зымылгъэгъэхэр ыккы идэгъугъэ зымылгъэхэрэр джыри нахьыб.

«Адыгеим а чайр кыизсагъэклэ?», «Тучанхэм сыда зыклашамыщэрэр?», «Тхьапша ыуасэр?» Мыхэри, нэмыккы упчлэхэри цыфхэм кыагъэуцух. А пстэумэ яджэуап зэдгъэшлэ-нэу адыгэ чайр кыизсагъэкыр Мыекьопэ районным кыагъэгъэхэр кыизшыри-хырэ уахътэм тыклогъагъ.

ЫЦЛЭ ЧЫЖЬЭУ ЛУГЪЭ

Мэкъумэщ шэныгъэхэмккы Урысыем иакадемие кыагъэгъэхэмрэ субтропическэ культурэхэмрэ якъэгъэкынккы и Урысые шэныгъэ-ушэтын институт икыутамэу Адыгэ Республикэм шылэм иадминистрацияе зычлэт унэр поселкэу Майскэр ары зыдэщылэр. Тлоу зэтет, чайр зышагъэгъэрэ цехыри, кыемланхэм зышаратакорэри, шхалпи, зыгъэпсэфыпи мыщ хэтых.

Унэм узэрчлэхэу бгъуитлумккы апчхэм адэт мэклайшхэху шыхьафтынхэмккы, шыхьау тхылххэмккы, медаль зэфэшхьафхэмккы ушьягъэх.

Адыгэ чайр кыалэу Санкт-Петербургу чаймрэ кофемрэ афэгъэхьыгъэ я VI-рэ Дунэе фестивалэу шыреклогыгъэм хэлэжыгъэ ыккы дышъэ медальитлу кыышхьыгъ.

Чайр кызыгъэккыерэмккы, Адыгеим шыпсэхуэрэмккы а теклоныгъэм мэхьанэ илагъ ыккы гушлогъошхуагъэ, узгъэгъушхон хуыгъэ-шлагъэу шытыгъ. Бэ кыитфалотагъэри кытагъэлъэгъуыгъэри. Ямузей тычлэшагъ, мыщ апэрэ илъэсэу Адыгэ хэкум чайр зышагъэтлысыгъэм кышгъэгъэжыгъэу непэрэ мафэм кынынэсыжыгъэу чайм икыгъэккы гъэхьагъэу шашыгъэхэр кызылотэрэ стэндхэр члэтых.

Лъэгъупхъэх

Шай кыгъэккыплэхэр зыдэщылэ кыушхьэтхыгъэм тызышагъэр ыккы кыитгъэгъэлъэгъуыгъэхэр филиалым итхьамэщ шэныгъэмккы игуадзэу Корзун Борис Васильевичы ары.

Мафэр фэбагъэ ыккы дэхагъэ. Кыушхьэм тыдзэщыгъэр гъогур бгъуитлумккы благъэу кыеклоплэрэ мээ шьолырышхонхэм кыафыр-зырэм фэдагъ. Тыдэккы улплагъэм, чылопсым идэхагъэ гури нэри ыгъэгъушлэщыгъэх.

Шэныгъэлэжыгъэм чайр кыизрагъэккыерэр зэпымыоу кыелуатэ. Илоф хэшлыккы зэрэфырилэри, зэрэфэгумэккыерэри кыышхьыгъ.

Пщыплэр угу кыгъэккы чыплэ гъэшлэгъон тыкышхьыгъ. Мыщ дэжыгъэм зыгъэпсэфыплэ шагъэпсы. Унэу ашыгъахэм хьаклэщ, хьамамэ ыккы шхалпэ хэтых. Чыплэу зыдэщыгъэр дэхэ дэд. Къэккыорэ гъемафэм кышгъэгъэжыгъэу цыфхэм зышагъэпсэфын альэккыш.

Лъэсэу тэккы, бгым тыхы. Тапэккы кыушхьэтхым шитэкъухьагъэу тет шай куандэхэр кыэлэгъуагъэх. Чыгоу зыхэсхэр кыэбзэ-лъябз, шьябэ. Куан-

дэхэм ащыщ кыгъэгъэ фыж дэхэ кыышхьыгъ.

— Мыщ журналистхэр кыатщэхэрэп, цыфхэри хэдгъахьэхэрэп. Чайр сабыим фэд, уфэ-сакъ зэпытын фае. Жыы фаби, чыгу шьяби ишыклагъэх, — кыитфелуатэ Б. Корзун.

Тызыхэтыр апэрэ шай кыгъэккыплэу 1938-рэ илъэсым Адыгеим шагъэтлысыгъагъэр ары. Ащ ыуж илъэс 75-рэ тешлагъ. Зэо лъэхьанхэм шай кыгъэккыплэхэр зэхэккышхьагъагъэх, нэужымы, шайкыгъэккыныр кыалэтыжыгъэу алозэ, кыэралыгъом иэкономикэ кыеохи, Совет хабзэри зэбгырызыжы, шайгъэккыныри шагъэтыжыгъагъ.

Шай кыгъэккыплэм кыпэблагъэхэу субтропическэ культурэ зэфэшхьафхэр кыизсагъэккыерэ чыналэхэри шылыхьыгъ. Дэххо, дэжыкы, мыларысэ чыгъхэм таблэккы. Чыгы пэпчэ плэми хуанэу кыэбарэу пылбыр Борисэ кыитфелуатэ.

Ятлонэрэ шай кыгъэккыплэми тынэсыгъ. Лыдэккылае зилэ цыфхэмккы зышлуагъэ кыэккыорэ курильскэ шаеу кыагъэккыерэми тыхэтыгъ. Итеплэккы ар чайм фэдахэп.

Лъэгъурэр зэккы шлагъу. Мээ шьолырыхэм ядэхагъэ уеумэхьы. Сыдэу хьарзына тичыгу, сыдэу дэхэ дэда! Чышхьахьом джэнэт шылэмэ, идэхагъэккы мы чыплэм фэдэн фае.

Аужырэ илъэсхэм кыагъэккы-нэу рагъэжыгъэ гранат чыгъхэм, аземинэм (банан лъэпкъ), унабиим (мыларысэ лъэпкъ), хуымэм, шыныгъоухэм ахалхьэрэ лаврэм таблэккы. Дэжыкы ыккы дэххо зэфэшхьафхэр кыагъэккы, инжир чыгыпшл агъэ-тысыгъ.

Филиалым лоф шызышлэхэрэм зэккы япшэрылхэр гъэнэфагъэхэу мэлэжыгъэх. Зым ушэтынхэр ешых, адрэм шай тхьапэхэр кыеугъоих, яцэнэрэм ахэр

егъэгъух. Зэгурэлэх, зэдэлэжыкы, лофым егугъух.

Лъапсэр кыизсэжыэрэр

Адыгеим и Мыекьопэ район икыушхьэ лъапэхэм алу псэуплэхэу Севастопольскэм, Мэхьош гъэхьунэм, Меркуловскэм, Шундук, Дагестанскэм апэу чайр ащызыгъэтлысыгъагъэхэр Грузием иинститутэу (кыалэу Махарадзе) кыагъэгъэхэмэ субтропикхэм кыащыккыерэ культурэхэрэккы шэныгъэ ушэтынхэм апыл институтым илофышлэхэр ары. А чыплэхэр зэккы кыэккыерэмккы Урысыем иинститут (ВИР-м) и Мыекьопэ ушэтыплэ станцияе епхыгъагъэх. Нэужым Шьэчэ ушэтыплэ станцием ишэныгъэлэжыгъэхэр адэлэжыгъэх. Зэоуж лъэхьаным шай куандэм икыгъэккы «шъэфэу» хэлхэр зызыгъэшлагъэхэр кыэккыерэмккы институтым и Мыекьопэ ушэтыплэ станцияе илофышлэхэу П.П. Гусевыр, Е. Бедро, В.В. Череватенкер, нэмыккы хэри арых.

1967-рэ илъэсым чаймккы экспериментальнэ хызмэтшлэплэу кыизлэуахыгъагъэр ыльапсэу СССР-м мэкъу-мэщымккы иминистрэу В. Мацкевичым иунашэккы ащ Адыгэ опорнэ пункт

шагъэпсыгъ. Апэрэ уахътэм ащ пэщэныгъэ дызэрахагъ В.В. Череватенкер, Г.А. Аванесовым, В.А. Гарбузовым.

Ахэм кыа-кыэлэыккылау-гъэх Адагэ Юрэ Рэмэзанэ ыккыор, Кушъу Рэ-

мэзан Мыхьамодэ ыккыор, Ацумыжъ Рус-лан Рустам ыккыор.

1992-рэ илъэсым ушэтыплэ станцием Пчыхьэккы Эдуард Кимэ ыккыор пащэ зыфашым ыуж ятлонэрэу чайм ыпсэ кыпагъэккыжыгъ. Аужырэ илъэсхэм чайр нахьыбэу кыизрагъоитымырэ кыгъэккыплэхэм зэрахагъэхэушхьафхэр яшхьыпкыу лоф адашлэ. Адыгеим ичыплэ зэфэшхьафхэр фэдэ кыатэу бгъэлэжышхьафхэрэ специалистхэм арагъэуплэккыгъэх. Гектар 9000-у кыыхахыгъэм шыщэу, ялагъэм нэмыккыу, 50-р агъэфедэнэу рагъэгъэгъэх.

Чайр кыгъэккыгъэнымккы ыккы идэгъугъэ хэгъэхьогъэнымккы анахьэу зышлуагъэ кыаглохэрэр лофым хэшлыккы дэгъу физилэхэу станцием лутхэр арых. Ахэр мэкъумэщ шэныгъэхэмккы докторых (нэбгыри 4), кандидатых (3), шэныгъэлэжыкы, лаборантых, технологых. Лофым зыла-хышлу хэзышхьыгъэхэрэм ащышхьыгъэ институты кызыиухыгъэм кышгъэгъэжыгъэу лоф шызышлэрэ Л.И. Кочетковар, И.А. Исучевар, Ю.И. Сухоруких, М. Шышхьэр, технолог ныбжыккыу Т. Дамыкьор, механизатор чанэу Ф.Ф. Тимофеевыр. Шайуцыр лэ-ккы кызыгуыгъоихэрэм яхуыпхьагъэккы кыахэщых Е.Г. Чепурнаер, Н.А. Мыхитарян, нэмыккы хэри.

2008-рэ илъэсым кышгъэгъэжыгъэу шаеу кыагъоитыгъэм фэдитлум еху хэхьагъ, зы илъэсым ар килограмм 500-м нагъэсышхьыгъэмэ, мыгъэ шай тонным еху кыагъэккы альэккыгъ. 2008 — 2012-рэ илъэсхэм адыгэ чайм «Дышъэ гъатх» зыфилорэ кыгъэлэжыгъонхэм (кыалэу Москва) дышъэ медальхэр кыащыхыгъэх.

Шышхьэу мазэм Урысые шэныгъэ ушэтын институтым идегустационнэ комиссияе Ин-дием кышгъэгъэккыерэ ассамс-кэ шайхэмрэ адыгэ шайхэмрэ зэригъэпшэагъэх. Адыгэ чайм апэрэ чыплэр ыубытыгъ, индийскэ чайм нахьы баллиплэ-шхьырэ ныккыорэккы нахьыбэу кышхьыгъыгъ.

Джащ фэдэу Адыгеим кышгъэгъэккыерэ дэжыкы лъэпкъхэм ащышхьыгъ «Урысыем ианахь то-

вари 100 дэгъу» зыфилорэ каталогым хэфагъэх. Тызыхэт илъэсым «Адыгэ чайм» Адыгеим и Лышхьэ ишлухьафтын кышгъэгъэшошагъ.

Чайр кызыгъэккыерэ специал-листхэр конференцияе зэфэшхьафхэм ахэлажыгъэх, журналхэм, сборникхэм ятхыгъэхэр кыащыхаурых.

Кыагъэгъэхэр кыгъэккынымккы ыккы субтропическэ культурэхэмккы шэныгъэ-ушэтын институтым икыутамэу Адыгеим шылэм гъэхьагъэ гъэнэфагъэхэр зэри-шхьыгъэхэм дыккыгъоу пшэрылэу зыфигъэгъуцужхэрэри иных. Чайр кыизсагъэккышхьафхэр агъэккыжыгъэх, селекци-оннэ лофым зэпымыоу лоф да-шлэщт.

Мыгъэ хуымэ чыгыгъэр гектар хуэрэ чыгуым тырагъэтлысхьа-гъэх. Адыгэ чайм изытет на-хьышлу рашынэу шай конди 6 агъэнэфагъ, апэрэу шхьомч чыгы 10 агъэтлысыгъ.

Филиалым илофышлэхэм Рос-патентым икыутамэу ФИПС-м (Федеральный институт промыш-ленной собственности) тхылыи 4 арагъэхьыгъ адыгэ чайр кы-зэрагъоирэр, зэрэдэлэжыгъэхэрэ шхьыккыерэ, кыизрагъэккыерэр, ахэмккы амалэу кыизлэагъэхьа-гъэхэр ежхьхэм яе шхьыпкыу (интеллектуальная собствен-ность) зэрэщыгъэхэр кыгъэгъэжы-кыэнэу. Ахэм ащышхьыгъэ зы лофыгъомккы унашъо ашыгъах, патентыр шлэхэу кыаратыщт.

Сыд фэда адыгэ чайр?

Нэмыккы лъэпкъхэм афэдэу, адыгэ шайри кызыгъэгъэгъурэр илэшлугъ, ышху, ымэ игохыгъ ыккы шлуагъэу хэлхьэр арых. А пстэумккы апэ ишхьыгъэхэм ащыщ адыгэ шайри. Чайр лъаплэ, грамми 100-м сомэ мин ыуас, дэгъум сыдигъуи лъаплэу ыуас. Адыгэ чайр зэккы тучан-хэм зыклатемылбыр цыфхэм зэрамыщэфырэм пай, ащи зы-щыбгъэфедэн фэе охьтэ гъэ-нэфагъэ ил, ар зыккыккы, зымы ишыккыгъэжыгъэх. Адыгэ чайр «Титан» зыцлэ тучанэу Мые-кыуапэ дэтым кышхьыпщэфын плэккышхьыгъ, ащ нэмыккыу Мые-кыуапэ чызэхашхьыгъэр ермэ-лыккыхэм ренэу ащашхьыгъ. Само-варышхьыгъэу чайр агъагъошхьыгъ, цыфхэр ахьагъэх. Шлуагъэу хэлхьэр кызыгурылохэрэм (ана-хьыгъэу зыныбжыгъэ хэклотагъэхэм) ягуапэу ащэфыгъ.

Тинепэрэ уахътэ Адыгеир зэ-рыгушхьыгъэу шхьыныгъоу адыгэ кыуаер тил. Республикэм ыцлэ рязыгъэлэгъэ адыгэ чайр ащ кыыгуоуагъ. Мыгъэ чайм икыгъэккыерэ мылькыу ащ пэлухьэ-рэмрэ афэгъэхьыгъэ зэлуккыгъэ зэхашхьыгъагъ. Ащ Адыгеим ипа-щэхэм кышхьыгъагъ шайгъэккыерэ илэпылэгъу зэрафэхьыгъэх.

Филиалым ипащэу Пчыхьэккы Эдуард кыизэрилорэмккы, адыгэ чайр идэгъугъэккы лъэгэпаккыерэ анагъэсынэу кыарыуи шэныгъыи ял. Зэккы зэдэлэжыгъэхэмэ, ады-гэ чайр Адыгеим имызакъоу Урысыеми ианахь товар дэгъухэм ащышхьыгъ, кыизэрэпшлэ-жыкыерэ бренд афэхьун ыльэ-ккышхьыгъ.

ШЪАУКЪО Аслъангуаш.

Зэлашэрэ цыф Іәпәлэсэ цэрылом ищылэныгъэ ыкІи итворческэ Іофшлагъэхэр кызылэтыкІырэ Іофтхьабзэу АР-м и Лъапкэ тхылъеджаплэ шы-зэхашэгъагъэм джары зэреджагъэхэр. ЗэукІэгъум Юрэ ышлэрэм шхъэкІэфэ-лэ-тэныгъэ физилэ цыф гъасагъэхэр, кІэлэегъа-джэхэр, Мыекыуапэ иеджаплэ зэфэшхьаф-хэм къарыкІыгъэхэ еджакохэр, илэгъу-ныбджэ-гъухэр ыкІи тхылъеджаплэм иІофышлэхэр хэлэ-жъагъэх.

«Стлашъу Юрэ итарихъ щэрэхъ»

Адыгэ лъапкэ мэкъэмэ да-хэхэу зызылэтыхэрэм, адыгэ лъапкэ шыуашэм ыкІи Юрэ инэ-мыкІ Іэшлагъэхэм ябжышлэ-гъэ-лэагъуагъэхэр нэр Іәпа-хыштыгъ, гур агъашуштыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лъапкэ тхылъеджаплэ мы зэ-укІэгъумкІэ анахъ кІиГъэтхы-мэ шІоигъуагъэр, Стлашъу Юрэ иемызэщыж ІофшакІ, игупшы-сэ зынэсырэр, физэшлэокІырэр, кыдэхъурэр зэрэбэр; зэрилэ-кІэу илэсыбэм кыакоцІ лъапкэ культурэр кІиухъумэу зэрэла-жъэрэр; шылэныгъэ хъугъэ-шлэ-гъэ ин ләпчкІэ зы Іэшлэгъа-кІэ кызырэләкІәкІырэр, ащкІэ тарихъ щэрэхъ къекІокІым ды-ригъаштэу шІур зэригъэунэфы-рэр ары.

МэфәкІ зэукІэгъур тхылъ-еджаплэм иІофышлэу Кучмэз Аминәт кызылэуихыгъ. Конст-руктор-модельерэу, Адыгэ Рес-публикэм культурэмкІэ изаслу-женнэ Іофышлэу, декоративнэ-прикладной искусствэмкІэ Іә-пәласэу Стлашъу Юрэ Мыхъа-модэ ыкІор итворческэ Іоф-шлагъәкІэ чыплэ хэхыгъэ да-хэ зыфэзышлэжыгъэу, лъапкэ шхъалытэж ин зилэу, кье-шләкІыгъэ пстәуми а зәкІәмкІи адәгуащәу зэрәщытыр кылуагъ. Нәужым гушылэр фигъэзагъ КъокІыплэм шыпсәухэр лъапкэ-хэм искусствәхәмкІә и Къәра-лыгъо музей икыутамәу Мые-кыуапә дәтым иотдел ипашәу Сулейман Фатимә.

— Стлашъу Юрэ ыцІэ ти-республикэ щябгъэшлэжынәу шымытәу нахъжыи, нахъкІи щашлэ, — кылуагъ Фатимә, — арәу шыт нахъ мышлэми, итворчествә ибаигъэ, илэшы-гъэ ухапләу, утегушылэ къәс бә гупшысә гъәшлэгъонәу кыгъәуштырэр, искусствәм ыкІуачлэ илэшыгъэ илэшлэ-

гъэ анахъ цыкІуи ини икыу фәдизәу кыпләгъәлэсы, зә-хыуагъашлэ. Юрә зәкІә илэшлэ-гъэ зәхәубытагъэхэр КъокІы-пләм шыпсәухэр лъапкэхэм искусствәхәмкІә и Къәралы-гъо музей икыутамә ухәтми шыпләгъунхә лъәкІышты, ахәр адыгэ лъапкэ культурәм инә-пзехъэх.

Ащ пыдзагъәу, зэукІэгъур зыцІәкІә зәхашэгъә Стлашъу Юрә гушылэр ритыгъ. Юрә ишы-лэныгъэ гъәзәплә ин фәзышы-гъэ Іәшлагъәхэм ишыпкыәу Іоф задишләрэр илэс 30 зэрәхъу-гъэр кылуагъ. 1981-рә илэ-сым кышыублагъәу игупшы-сә ришажыи, лъапкэ искусствәмкІә мэхәнә зилә Іәшлэгъа-бә зэрәригъәкыгъэр, ахәр иунә-кІоцІ зәримыфәжхәэр кыхи-гъәштыгъ. Лъапкэ музейм ипә-щагъәу Абрәдж Альмир, апә-дәдә музейм чыплә кышы-фигъоти, илэшлагъәхэр кыши-гъәлэжыгъонхә амал илэ зэрә-хъугъагъэм, Охьутә Александр илэпкэ лыуз-гууз зэрәиныр мыгуащәу, кызырәделәгъэр, Юрә илэшлагъәхэр зыдәт мә-фәпчыыр кызырәфыдигъә-кІыгъэр, ащ ишлуагъәкІә, Стла-шъум иләпкІә-лъәпкІә Іәпәлэ-сагъә Темыр Кавказым имы-закъоу, гъунәгъу Краснодар краими, ІәкІыб хәгъәгухәми зә-ранәсыгъэр кІәкІәу кышлотагъ, а цыфхәм зәрафәразэр кІи-гъәтхыгъ. Ренәу цыфышлұхәр ыпә кызырәкІырэр игуапәу ахәм ахилытагъ КъокІыпләм шыпсәурә лъапкэхэм искусствәхәмкІә и Къәралыгъо музей икыутамәу Мыекыуапә дәтым ипашәу Кушъу Нәфсәти. Илэ-сыш хъугъәу, Нәфсәт игъоу ылэгъуи, ригъәблэгъагъәу, мы музейм Юрә Іоф зэрәишләрэр ыкІи иколлекције ин ащ иәкс-

позиције чыплә зэрәишлұбыты-гъэр кылуагъ.

Музей иным шызәбләкІырә купыбәм, хъакІабәм, Стлашъум илэшлагъәхәри сыдигъуи зәра-

лэ ин фәдә кыабзәу, гупшысә куу зәракоцІылыыр, тарихъ тхыдә пычыгъохәу, мыутІә (адыгэ) бзылфыгъэ лыхъужәу, бланәу Тыргъәтао идунәете-тыкІагъэр, идунәееплыкІагъэр зыхәгощагъәхәмкІә кырило-тыкІыгъ. Адыгэ бзылфыгъэ ялыем ишлуашә — адыгэ саер зәбгъәпшән ыкІи зыхәкоцІән шымыләу, дышъә идагъэр Іә-шхъә бәлагыи, бгъәгупи, лъа-пи зәратешыхъагъэм, тыжын бгъәгупә кІылым, бгырыпхым, ар джыри нахъ нәм кыкІы-рагъадзәу зәрәдәхә дәдәм ягу-гъу кышлыгъ. Мы шыуашәхәр зышыгъ пшәшәу ныбжыкІә-еджакохәр зәщыфәпыкІыгъә-хәу цыфхәм апашхъә кыиуца-гъәх, шызәбләкІыгъәх, Іәгу бәрә афытеуагъәх.

Юрә ишлуашә ләпчъ гупшы-

Сыда Стлашъу Юрә мәстәпә цыкІукІә лъапкэ гу-пшысә ымылэжыымә мыхъунәу зышыгъэр зы-пкІә, кәплон лъәкІыштыр зы: нәу кызыхәкІы-гъәм, зыплүгъәу, зылэжыгъәм, ихәгъәгу цы-кІоу, ау ыпсә кІәлэныкыоу, икыуаджәу Гъобә-кыуәе афырилә шлулэжъур ары, илэпкэ зэрилә-пләр, цыфыгъэ напәр ыухъумәу, мыкІодыжышты-шлуашәхәу ләужхәм кыахәнәштыхәу, ныбжы-кІәхәм гъозаплә афәхъуштыр кызытәгъәнәгъән-хәр ары.

шлөгәшлэгъонхәр, ягуапәу ахәм зәряплыхәэр, гушылә фәба-бә тхылым кызырәдәтхәрәм ягугъу кышлыгъ, илэшлагъәхэр зә-рәлажәхәэр, ащ ежыри нахъ зәригъәчанырэр кыхигъәштыгъ.

Творческэ зэ-укІэгъум изәца-кІоу Сулейман Фатимә гушылэр лыигъәкІотагъ. Стлашъу Юрә илэ-шлэгъә зәхәубы-тәгъә иным — ыдыгъәу еж ав-торым хырахы-шъәкІә ыгъәкІә-рәкІагъәхәм ыкІи илэпкэ Іәпәшчы-сә зэфәшхъаф-хәм яхәләмә-тыгъә кышлотагъ. Юрә ишлуашә-хәу «Тыргъә-тау», «Адыгә-сай», «Амазон-ка», «Фышт» зы-филәхәрәм ятеп-

сәу щигъәчыгъэр кыплотыкІын зыхукІә охътабә зәрәпәлухә-штыр нафә, джащ пае ахәм

якыгъәлэжыгъон кызылэуихыгъэ мыин мы Іофыр кыгъәкІә-кІыгъ.

Сыда Стлашъу Юрә мәстә-пә цыкІукІә лъәпкэ гупшысә ымылэжыымә мыхъунәу зы-шыгъэр зыпкІә, кәплон лъә-кІыштыр зы: нәу кызыхәкІы-гъәм, зыплүгъәу, зылэжыгъәм, ихәгъәгу цыкІоу, ау ыпсә кІә-лэныкыоу, икыуаджәу Гъобә-кыуәе афырилә шлулэжъур ары; илэпкэ зэриләпләр; цыфы-гъэ напәр ыухъумәу, мыкІо-дыжышты шлуашәхәу ләуж-хәм кыахәнәштыхәу, ныбжы-кІәхәм гъозаплә афәхъуштыр кызытәгъәнәгъәнхәр ары.

Убзә, уишән-хәбзә, уилэпкэ культурә пшләу, цыф дәй узә-рәмыхъуштыр Юрә ешлә, джащ пае зышхъасыжынчәу Іәпә-ласәр чәщи мафи мәгупшысә, мәлажә. Стлашъу Юрә дәхәгъә мыухыжәу ылапәхәмкІә ыгъә-чырәм агъәгушлә, агъәгушхо, агъәины, ар хъарзынәба?!

ЗэукІэгъум хәлэжыгъәх ыкІи Іәпәласәм илэшлагъәхәмкІә, ицы-фыгъэ хәбзәкІә гушылә фәба-хәр кылуагъәх КъокІыпләм шы-псәухәрә лъәпкыхәм искусствәхәмкІә и Къәралыгъо музей икыутамәу Мыекыуапә дәтым ипашәу Кушъу Нәфсәт, шлэны-гъәлэжыгъәу, Адыгэ Хасәм и Пре-зидиум хәтәу Мәщфәшлү Нәдж-дәт, тхакІоу, Адыгә Респуб-ликәм инахыжыхәм я Совет итхәматәу ГъукІәл І Нурбый, филологие шлэныгъәхәмкІә док-торәу, профессорәу Мамыи Руслән, АР-м инароднә ар-тистәу, УФ-м изаслуженнә ар-тистәу Пәрәныкыо Чәтибә, «Адыгә макъәм» рекламәмкІә иотдел ипашәу Къәзәнә Юсыф, нәмыкІхәми.

Ахәм зәкІәм ләаныкыо-кы-гъәнә фамышләу Стлашъу Юрә итворчествә ифәшәшә уасә ратыгъ. Лъәпкыым пае зәкІә зәришләрэр, тиныбжыкІәхәр гъогу тәрәз тежәгъәхәмкІә мы-хәр алыгъоу, зәхафәу, зәра-гъашләу хъумә, ныбжыи зәрә-мыгъошәштыр — абзи, яшлуа-ши, яхәбзә-бзыпхыи зәрашлә-дәхәштыр кІагъәтхыгъ. Стла-шъу Юрә фәдә цыф Іушым, ІофшакІом, гупшысакІом, мылькы Іәпылэгъу зәришчыкІа-гъэр, ащ фәдәхәр кыкыокІхә-мә, адыгә тарихъ лъапсәр аухъумәу, шыуашәхәмкІә тхы-лышхохәр, сурәт-альбомхәр кыфыдагъәкІхәмә, нәмыкІ цыф лъәпкыбәм джыри шукІә нахъ тызәрашләштыр, адыгәр нахъ алыгъә зәрәхъуштыр кылуагъ.

Творческэ зэукІэгъоу кон-структор-модельерәу, АР-м культурәмкІә изаслуженнә Іо-фышләу, искусствәмкІә Адыгә Республикәм и Къәралыгъо пре-миехәм ялауреатәу, респуб-ликә обществәнә организа-циеу «Лига мира» зыфилорәм ипремие кызыфагъәшәшагъәу, лъәпкэ шыуашәм идунәе зәнә-кыоу «Этно-Эрато» зыфи-лорәм 2008-рә илэсым текІо-ныгъэр кышыдзыхыгъәу, ме-даләу «Адыгеим и Шытхъузехъ» зыфилорәр кызыратыгъә Стла-шъу Юрә физәхәшәгъагъэр зә-кІәлыкІо-зәдиштәу, Іәпәласәм игупшысә физэшлэкІыгъэр кы-рилотыкІәу дахәу кІуагъә, гу-хәл зәшлөхыплә илэсыкІәу кыхъэрэр ЮрәкІи, хәлэжыгъә пстәумкІи, хәтрә цыфкІи хъу-нәу афәлэлуагъәх.

**МАМЫРЫКЫО
Нуриет.**

Сурәтхәр Іәшынә Аслән мэфәкІым кышытырихыгъәх.

ЛЪЭПКЪ ЗЭФЫЩЫТЫКІЭХЭМРЭ ШЫІЭНЫГЪЭМРЭ

Шушлагъэр альегъэлэсы

Къэндзалхэм я Дунэе зэлуклэгъоу Казань шыкылагъэм Польшэм, Францием, Венгрием, СНГ-м ихэгъэгухэм ялыклогхэр, Урысыем ишъолъырхэм ащыпсэхуэрэр хэлэжъагъэх. Адыгэ Республикэм ис къэндзалхэм якультуэрнэ обществэу «Дуслыкым» ипашэу, Мыекыуапэ ина-роднэ депутатхэм я Совет идепутатэу, Адыгэ Республикэм псауныгъэм игъэпытэнклэ изаслуженнэ Іофышлэу Алям Ільясовыр зэхажъэм кыщыгушылагъ.

плэ зэрэтилэр, Адыгэ Хасэм ило-фыгъохэм тызэрэхэлэжъэрэр, лъэпкъ зэпхыныгъэхэм ягъэпытэн тызэрэпылбыр дунаим щадгъэшагъ. Арышъ, сыкъэгъушылэ зыхъуклэ псынклэу кыисэзэщы-хэу слытэрэп.

— *Уашлогъэшлэгъонэу, щысэптырахэу къэзылорэмэ салоклэми, сиупчлэ нахъ игъэклэ-тыгъэу укытегушылэнэу сы-фай. Адыгеир дунаим сыда ехэта цызыгъашлэрэр?*

— Адыгеим и Пышхъэу Тхаклушынэ Аслъанрэ Татарстан ипашэу Рустам Миннихановымрэ зэныбджэгъух. Ахэр зыгъэгумэ-кырэ Іофыгъохэм тизэхажъэхэм тащытегушылэ. Тэ, къэндзалхэм, Адыгеим щыдгъэцэклэн тлэкы-рэм ызыныкыуи нэмыкл шъолъыр-хэм къащыдэхъурэп. Адыгеим иобщественнэ движениехэр зэгъу-сэхэу Іоф зэдашлэ, Іэпылэгъу зэфэхъужьых. Адыгэ быракъым, Адыгэ шъуашэм ямэфэкІ мафэхэр

республикэм имызакъоу, Іэкыб хэгъэгухэм зэрэщыклогхэрэр, тэри тахэлэжъэн зэрэтлэкырэр ашлогъэшлэгъон, мэфэкІхэм язэхэщаклэ афэгъэхыгъэ упчлабэ кысаты. Адыгэмэ акырыпльыхэзэ, Дагы-стан, нэмыклхэм лъэпкъ шъуа-шэхэм ямэфэкІхэр ащыкІо хъугъэ.

— *Хабзэмрэ общественнэ движениехэмрэ Іоф зэрэзэдашлэрэмкІэ зэгъэпшэнхэр шъо-шыла?*

— Адыгеим и Премьер-мини-стрэу КъумпІыл Мурат зэхэщэн ІофыгъохэмкІэ ишъуагъэ сыдигъуи кытегъэкІы. Республикэм ис лъэпкъхэм Іоф адэзышлэрэ Комитетым ипашэу Шъхэлэхъо Аскэр бэрэ кытІокІэ, тегъэгъуа-зэ. Ащ фэдэ зэлуклэгъухэм ауж шъуагъэу тІлэм зэрэхэдгъэхъоштыр ары тызэгупшысэрэр. Лъэпкъ «зэщыхъуаклогхэр» зэрэщылэхэр дэгъоу тэшлэш, мамыр цылакІэм илъагъохэу тинахъыжъ лъапІэхэм шыІэныгъэм щыпхыращыгъэхэм

тарыкІозэ, зэрэдгъэбэгъоштырэм тыпль.

— *Алям, врач сэнэхъатыр кыххэпхыгъ. Депутатэу Мыекыуапэ ятІонэрэу ущыхадзыгъ. Уахътэр пфекъуа?*

— Уахътэр сфיקъунэу сыфаеп. Мафэ къэс Іоф хэхыгъэхэр сэгъэ-цакІэх. Сыпшъыгъэу зыкІи кы-хэкырэр. Шушлагъэм, гуклэгъоу кыыхафэрэм цыфыр агъэпшъы-нэу цытэп. УиІоф зэрэпльыкыуа-тэрэм гушхоныгъэ хэбгъуатэзэ, уапэкІэ узэрэпльыкІотэщтым уегуп-шысэныр нахъ дэгъу.

— *Къэндзалыбзэр Мыекыуапэ цызэшъогъашлэ. Тхылъхэр шъуфекъуа?*

— Казань сызэкІом егъэджен литературэу кысатыгъэр макІэп. ПкІэ хэмыльэу ахэр кытфагъэ-хъазырых. Къэндзал кІэлэцы-кІухэм лъэпкъ шъуашэхэр ялэх. АнсамблитІу зэхэтцагъ. Тиорэдхэр къалох. Адыгэ къашъохэри зэра-гъашлэх. Адыгэ кІэлэцыкІу жур-налэу «Жъогъобыным» етэгъа-джэх. Лъэпкъ зэфыщытыкІэхэр нахъышлэ шыгъэнхэм «Дуслы-кыр» тапэкли пылбышт.

— *Шъуигухэлъхэр кыжъу-дэхъунхэу шъуфэсэлэ.*

— Тхъауегъэпсэу.

Сурэтым итыр: **Алям Ілья-совыр.**

ИСКУССТВЭМРЭ ЗЭНЭКЪОКЪУХЭМРЭ

Адыгеим иныбжыкІэ макъэхэр

Адыгэ Республикэм культу-рэмкІэ и Министерствэрэ АР-м лъэпкъ культурэмкІэ и Гупчэ-рэ кІэщакІо зыфэхъугъэхэ зэ-нэкъокъум Адыгэ къралыгъо университетым иколледж ще-джэрэ Александр Мальцевым шлухъафтын шъхъалэу «Гран-при» зыфилорэр кыщыдихыгъ. Апэ-рэ чыплэр кыдэзыхыгъэмэ Галина Шкапинцевар ащыщ, купэу «Русская удалым» ащ ордэ кыщело.

ШытхъуцІэхэр кыдэзыхыгъэ

«Адыгеим иныбжыкІэ макъэхэр» зыфилорэ шъолъыр зэнэкъокъоу ти-республикэ шыкылагъэм илъэс 18 — 30 зыныбж-хэр хэлэжъагъэх. Эстрад-нэ ордэхэр кълэгъэн-хэмкІэ Адыгэкълэрэ Джаджэрэ зэлуклэгъухэр ащызэхашагъэх.

орэдыІохэм яконцертэу 2014-рэ илъэсым Мыекыуапэ шыкІоштыр ТекІоныгъэм ия 70-рэ илъэс фэгъэхыгъэшт.

Сурэтым итыр: **Галина Шка-пинцевам ордэ кълэо.**

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЭУ «Б»-р

Апэ итым ІукІэшт

Мыекыуапэ баскетбол командэу «Динамо-МГТУ»-м изичэзыу ешлэгъухэр тыгъэгъазэм и 14 –15-м тиреспубликэ икълэлэ шъхъалэ шыкІоштых. Мос-ква икомандэу МБА-р мэфитІум тыхъакІэшт.

— Мы илъэс ешлэгъум МБА-м зэлуклэгъуитІу ныІап шлуахыгъэр, — кълэуатэ «Динамо-МГТУ»-м итренер шъхъалэу, Адыгеим изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым. — МБА-р апэрэ чыплэм щыІ. «Динамо-МГТУ»-р ятІонэрэ чыплэм тет, ешлэгъуи 3 шлуахыгъэр.

Мыекыуапэ шыкІошт зичэзыу зэлуклэгъухэр тиспорт-сменхэм кын къафэхъушт. Тибаскетболистэу Иван Фе-щенкэр ешлэштэл, ылэ мэузы. Сергей Воронниковыми шъо-жыр ыгъэхъужьыгъэп, нэмыкл гүмэкІыгъохэр тикомандэ ілэх. Арэу щытми, тибаскетболистхэм ухъазырыныгъэ дэгъу къагъэлагъо тІлоигъу. Омскэ икомандэ «Динамо-МГТУ»-р тІогъогъоу зыдешлэм тикомандэ икапитанэу Артем Га-пошиным очко 58-рэ кытфихыгъ: 34+24. Тибаскетбо-лист ныбжыкІэ игъэхъагъэхэм ахигъэхъонэу фэтэлэ.

Шъуналэ тешъудэ: ешлэгъухэр мэфитІум сыхъатыр 3-м аублэщтых.

Нэклубгъорзыгъэхъазырыгъэр
ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

«Динамо-МГТУ»-м икапитанэу
Артем Гапошиныр.

НАРДХЭР

Конституцием и Мафэ фагъэхыгъ

Нард ешлэнымкІэ зэнэкъокъоу Мые-кыуапэ шыкылагъэм нэбгырэ 11 цызэ-ІукІагъ. Апэрэ чы-плэхэр зыхъыштхэр къэшлэгъуаеу зэрэ-щытыгъэм ешлэ-гъухэр кыгъэдэ-хагъэх. ЗэхэщакІо купым ипашэу Пэ-нэшъу Мыхъамодэ кызырэтІуа-гъэмкІэ, мы илъэсым гъогъогуи 10 зэнэкъокъухэр Мы-екыуапэ шыкылагъэх.

Урысыем, Адыгеим ямэ-фэкІхэм, нэмыкл хъугъэ-шлагъэхэм япхыгъэхэу зэ-нэкъокъухэр зэхэщэх. Уры-сыем и Конституцие загъэ-псыгъэр илъэс 20 зэрэхъу-гъэм фэгъэхыгъэ зэнэкъо-кыур гъэшлэгъонэу кыуагъэ. ТІэшъу Мэдинрэ Нэгъой За-урбийрэ зэлуклэгъухэр за-урхым очко пчъагъэу рагъэ-кыугъэр зэфэдызыгъ — 8. Чемпион хъуштыр кыххэ-хыгъэным фэшІ нэбгыритІур икІэрыкІэу зызэдешІэм 2:1-у Нэгъой Заурбий тѳло-ныгъэр кыдихи, апэрэ чы-плэр фагъэшъошагъ. Пэнэ-шъу Мыхъамодэ очкоуи 6 ілэу ящэнэрэ чыплэр ыхыгъ.

Казбек Оганесян, Хъот Юныс, Рубен Нарудьян, Анатолий Москаленкэм, Ур-сэкъо Байзэт очко тфырытф ра-гъэкыугъ. Зэнэкъокыур дэгъоу зэхэщэным фэшІ О. Оганесян, М. Пэнэшъум Іофыгъуабэ агъэ-цэкІагъ. 2014-рэ илъэсым нард-хэмкІэ зэхэщэшт зэнэкъокъухэм джы ягупшысэх. Хъот Юныс кы-зырэтІуагъэу, дунаим, Европэм ячемпионхэр, Адыгеим иартист, сурэтышІ, тренер цІэрыІохэр нардхэмкІэ зэнэкъокъухэм ягуа-пэу ахэлэжъэх.

Зэхэщыгъэр
ыкІи кыдэзы-
гъэкІырэр:

Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
ІофхэмкІэ, Іэкыб
къралхэм ащы-
псэурэ тилъэп-
кыгъэхэм адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыхъышлэр:

385000,
кь. Мыекыуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъалэм
иапэрэ

гуадзэр:

52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хъыр секретары:
52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэІоры-
шланІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
кь. Мыекыуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4000

Индексхэр
52161
52162

Зак. 4022

Хэутыным
узщыкІэштхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэштхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шъхъалэр

Дэртэ Тимур

Редактор
шъхъалэм
иапэрэ гуадзэр

МэщІэкъо
Саид

Редактор
шъхъалэм
игуадзэр —
пшъэдэкІыжъ
зыхъыр
секретары
Хъурмэ Хъусен